NORAKSTS
Lieta Nr.A42449505
SKA-340/2008

S P R I E D U M S

Rīgā 2008.gada 4.novembrī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs senators J.Neimanis
tiesnese V.Kakste
senatore D.Mita

piedaloties pieteicējai *A.G.* un atbildētājas Jūrmalas pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Jūrmalas pilsētas domes pārstāvei Guntai Putņai,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *A.G.* pieteikumu par Jūrmalas pilsētas domes 2005.gada 29.septembra lēmuma Nr.396 (protokols Nr. 19, 7. punkts) atcelšanu, sakarā ar pieteicējas *A.G.* kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2008.gada 7.februāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējai *A.G.*piederējis nekustamais īpašums Jūrmalā, Oļģerta ielā, kuru tā atsavinājusi 1997.gada 11.septembrī. Neskatoties uz to, sākot ar 2002.gadu pieteicēja saņēma no Jūrmalas pilsētas domes atgādinājumus un brīdinājumus par nekustamā īpašuma nodokļa parādiem par atsavināto īpašumu.

[2] 2005.gada jūnijā Jūrmalas pilsētas dome nosūtīja pieteicējai maksāšanas paziņojumu par zemes Jūrmalā, Oļģerta ielā nodokli, kurā norādīts pienākums pieteicējai nomaksāt nodokļa parādu Ls 174,33 un kavējuma naudu uz 2005.gada 10.jūniju – Ls 189,24, kopā Ls 363,57. Pieteicēja šo paziņojumu nav apstrīdējusi.

[3] Jūrmalas pilsētas dome ar 2005.gada 29.septembra lēmumu Nr.396 (protokols Nr.19, 7.punkts) nolēma bezstrīdus kārtībā piedzīt no pieteicējas nekustamā

īpašuma nodokļa parādu Ls 174,33 par laika periodu no 1997.gada 1.janvāra līdz 1997.gada 11.septembrim un kavējuma naudu Ls 190,56, kopā Ls 364,89

[4] Šādu lēmumu pieteicēja pārsūdzējusi administratīvajā tiesā, lūdzot to atcelt. Ar Administratīvās rajona tiesas 2006.gada 25.oktobra spriedumu pieteicējas pieteikums apmierināts. Izskatot lietu pēc Jūrmalas pilsētas domes apelācijas sūdzības, 2008.gada 7.februārī Administratīvā apgabaltiesa pieteicējas pieteikumu noraidījusi. Spriedums pamatots ar šādiem argumentiem:

1) tiesa nevērtē nodokļa parāda un kavējuma naudas aprēķina pamatotību, jo pieteicēja to neprasa; pieteicējas prasījums ir vienīgi par Jūrmalas pilsētas domes 2005.gada 29.septembra lēmuma atcelšanu par nodokļu parāda bezstrīdus piedziņu;

2) pieteicēja nav apstrīdējusi nekustamā īpašuma nodokļa maksāšanas paziņojumus un tie ir stājušies spēkā, tādēļ Jūrmalas pilsētas domes 2005.gada 29.septembra lēmums ir izpildāms.

[5] Pieteicēja iesniedza kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas spriedumu. Kasācijas sūdzība pamatota ar tālāk minētajiem argumentiem:

1) tiesa pārkāpusi objektīvās izmeklēšanas principu, jo nav noskaidrojusi lietas faktiskos apstākļus, t.i., vai pieteicēja saņēmusi nekustamā īpašuma nodokļa maksāšanas paziņojumus, un nav izprasījusi no atbildētāja maksāšanas paziņojumus par 1997. un 1998.gadu;

2) tiesa pamatojusi spriedumu ar apstākļiem, kuri nav nodibināti ar pierādījumiem lietā, pieņemot par pierādītu, ka pieteicēja no 1997. līdz 2002.gadam ir saņēmusi nekustamā īpašuma nodokļa maksāšanas paziņojumus, lai gan tādi netika nosūtīti;

3) tiesa pārkāpusi pierādījumu novērtēšanas noteikumus, jo nav novērtējusi, vai 2005.gada 10.jūnija maksāšanas paziņojums var būt par pamatu parāda par laika periodu no 1997.gada 1.janvāra līdz 1997.gada 11.septembrim piedzīšanai;

4) tiesa pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 250.pantu un nav pieturējusies pie Jūrmalas pilsētas domes 2005.gada 29.septembra lēmumā izteiktā pamatojuma.

[6] Tiesas sēdē pieteicēja kasācijas sūdzību uzturēja uz tajā norādītajiem pamatiem. Atbildētājas pārstāve kasācijas sūdzību neatzina.

Motīvu daļa

[7] Lietā izšķirams, vai lieta par Jūrmalas pilsētas domes 2005.gada 29.septembra lēmuma Nr.396 par nekustamā īpašuma nodokļa bezstrīdus piedziņu atcelšanu ir izskatāma tiesā, realizējot kontroli pār administratīvo aktu vai pār izpildrīkojumu.

[8] Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 26.panta pirmā daļa redakcijā, kas bija spēkā pārsūdzētā lēmuma pieņemšanas laikā, noteica, ka nodokļu maksājumus atbilstoši nodokļa aprēķinam vai nodokļa pārskatam, deklarācijai, avansa maksājumu aprēķinam, kā arī citiem dokumentiem par maksājumiem budžetā vai pēc nodokļu administrācijas kontroles (pārbaudes, revīzijas) aprēķinātos nodokļu maksājumus (arī soda naudu), kuri nav samaksāti nodokļu likumos vai citos normatīvajos aktos noteiktajā termiņā, un ar tiem saistīto pamatparāda palielinājumu un nokavējuma naudas (turpmāk — nokavētie nodokļu maksājumi), kā arī izdevumus par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu bezstrīda kārtībā nodokļu administrācija piedzen bezstrīda kārtībā, pamatojoties uz lēmumu par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu. Lēmumu par nodokļa bezstrīda piedziņu iestāde pieņem gadījumā, ja persona noteiktā termiņā labprātīgi neveic nodokļu maksājumus, kas jau noteikti ar nodokļu administrācijas kontroles rezultātā pieņemtu lēmumu, vai neveic tos atbilstoši nodokļu aprēķinam, pārskatam, deklarācijai, avansa maksājuma aprēķinam.

[9] Atbilstoši likuma „Par nodokļiem un nodevām" 26.panta septītajai daļai lēmums par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu ir izpildu dokuments.

[10] Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 37^{1}.panta pirmā daļa paredz, ka pašvaldību institūciju amatpersonu nodokļu jautājumos pieņemtie lēmumi apstrīdami un pārsūdzami vispārējā kārtībā, kāda noteikta administratīvo aktu apstrīdēšanai un pārsūdzēšanai. Šīs tiesību normas vārdiskā redakcija aptver gan lēmumus par nodokļu aprēķinu, gan lēmumus par šo nodokļu piedziņu (izpildu lēmumus), attiecinot uz tiem vienādas tiesiskās sekas – tie pārsūdzami kārtībā, kāda noteikta administratīvo aktu pārsūdzēšanai. Sekojoši administratīvajā tiesā tiesiskuma kontrolei būs pakļaujami gan lēmumi par nodokļa aprēķinu, gan lēmumi par nodokļa piedziņu, lai gan attiecībā uz pēdējiem pēc būtības pārbaudāma vairs tikai pati izpilde.

[11] Likuma „Par nodokļiem un nodevām" 37^1.panta pirmās daļas mērķis ir nodrošināt privātpersonai tiesības uz taisnīgu tiesu. Šādas tiesības nodrošina Administratīvā procesa likums. Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 103.panta pirmajai daļai administratīvā procesa tiesā būtība ir tiesas kontrole pār iestādes izdota administratīvā akta, tas ir, pār tiesību aktu, ar kuru privātpersonas tiesības un pienākumi ir noteikti pēc būtības, tiesiskumu vai lietderības apsvērumiem. Turpretim Administratīvā procesa likuma 363.panta pirmā daļa noteic, ka privātpersona, pret kuru vērsta piespiedu izpilde, var iesniegt sūdzību, ja izpildiestādes darbības, kas vērstas uz administratīvā akta piespiedu izpildi, neatbilst izpildes vispārējiem noteikumiem. Tātad Administratīvā procesa likums nodala administratīvo aktu pārbaudi no izpildrīkojumu pārbaudes, pēdējo lēmumu kategoriju pieļaujot pārbaudīt vienīgi vienā tiesu instancē sūdzības kārtībā. Izpildes stadijā izpildāmais administratīvais akts netiek pakļauts tāda paša apjoma un satura kontrolei tiesā, kā tas būtu, pārbaudot administratīvā akta tiesiskumu pēc būtības (*sk. Senāta 2008.gada 13.oktobra sprieduma lietā Nr.SKA-327/2008 10.punktu*). Šāda kārtība nodrošina procesa efektivitāti, jo izpildrīkojuma kontroles lietā strīds par administratīvo aktu pēc būtības vairs nepastāv jeb ir atrisināts administratīvā akta kontroles lietā.

[12] Pastāvot šādam Administratīvā procesa likuma regulējumam, Senāta ieskatā likuma „Par nodokļiem un nodevām" 37^1.panta pirmās daļas norāde uz vispārējo kārtību administratīvo aktu pārsūdzēšanai rada tik plašu tiesību normas tvērumu, ka tas vairs neatbilst pašas tiesību normas mērķim, kurš ir noteicams kontekstā ar Administratīvā procesa likuma un likuma „Par nodokļiem un nodevām" kopējiem regulējuma mērķiem. Līdz ar to Senāts saskata, ka likuma „Par nodokļiem un nodevām" 37^1.panta pirmajai daļai ir jāpiemēro ierobežojums, paredzot, ka pašvaldības institūcijas amatpersonu lēmumi nodokļu jautājumos, kuri ir izpildrīkojumi, ir pārsūdzami Administratīvā procesa likuma 363.panta kārtībā. Ar šāda ierobežojuma ieviešanu tiek sasniegts gan likuma „Par nodokļiem un nodevām" 37^1.panta pirmās daļas, gan arī Administratīvā procesa likuma D daļas saskanīgs mērķis nodrošināt tiesas kontroli pār pašvaldības institūcijas amatpersonu lēmumiem nodokļu jautājumos, t.i., izpildrīkojumu var pārbaudīt tiesā.

[13] Tā kā pieteicējas pārsūdzētais lēmums ir lēmums par nodokļa parāda bezstrīdus piedziņu un atbilst izpildrīkojumam Administratīvā procesa likuma izpratnē, šāds lēmums nav administratīvais akts un kontrole tiesā pār to nav veicama kā par

administratīvo aktu. Sūdzība par minēto lēmumu ir izskatāma Administratīvā procesa likuma 363.panta kārtībā pirmās instances tiesā, kuras nolēmums ir galīgs. Līdz ar to apgabaltiesas spriedums, izskatot atbildētājas apelācijas sūdzību, ir taisīts ārpus apelācijas instances tiesas kompetences, un tādējādi tas ir atceļams.

[14] Pieteikums par Jūrmalas pilsētas domes 2005.gada 29.septembra lēmuma Nr.396 atcelšanu ir uzskatāms par sūdzību, kas iesniegta Administratīvā procesa likuma 363.panta kārtībā, proti, par iestādes darbībām, kas vērstas uz administratīvā akta piespiedu izpildi. Lai arī Administratīvā rajona tiesa lietu izskatījusi kā pieteikumu par administratīvā akta atcelšanu un 2006.gada 25.oktobrī taisījusi spriedumu, tomēr, ievērojot procesuālās ekonomijas principu, nav pamata lietu nosūtīt Administratīvajai rajona tiesai izskatīšanai Administratīvā procesa likuma 363.panta kārtībā. Pirmās instances tiesa jautājumu par nodokļu maksājumu bezstrīda piedziņas tiesiskumu ir izskatījusi, un tās nolēmums pēc šā sprieduma taisīšanas ir atzīstams par stājušos spēkā. Savukārt apgabaltiesai ir jāpieņem lēmums par apelācijas tiesvedības izbeigšanu. Šādos apstākļos Senāts nevērtē pieteicējas kasācijas sūdzības argumentus pēc būtības.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348.panta 2.punktu un 351.pantu, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments

n o s p r i e d a

Atcelt Administratīvās apgabaltiesas 2008.gada 7.februāra spriedumu un lietu nodot Administratīvajai apgabaltiesai apelācijas tiesvedības izbeigšanai.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs senators	*(paraksts)*	J.Neimanis
Tiesnese	*(paraksts)*	V.Kakste
Senatore	*(paraksts)*	D.Mita

NORAKSTS PAREIZS

Senators J.Neimanis
Rīgā 2008.gada 4.novembrī